

Nr 64.

Ankom till riksdagens kansli den 14 juni 1944 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning med förslag till avlönings- och pensionsstat för riksbanken.

Gällande avlönings- och pensionsstat för riksbanken fastställdes på förslag av bankoutskottet (utlåtande nr 66) av 1941 års riksdag.

I skrivelse till bankoutskottet den 25 maj 1944 hava *fullmäktige i riksbanken* framhållit, att det — bland annat till följd av riksbankens omorganisation — vore erforderligt att vidtaga avsevärda ändringar i nämnda stat, samt hemställt, att utskottet måtte föreslå riksdagen godkänna vid skrivelsen fogat förslag till ny avlönings- och pensionsstat för riksbanken, att tillämpas räknat från och med den 1 januari 1944.

Ifrågavarande förslag till avlönings- och pensionsstat finnes fogat såsom bilaga vid detta utlåtande.

Beträffande de särskilda posterna i den föreslagna staten hava fullmäktige anfört följande.

I. Avlöningar.

1. *Arvoden till fullmäktige, suppleanter för fullmäktige samt deputeraden*, förslagsvis 58 000 kronor.

I denna post böra inräknas sju arvoden å 7 000 kronor till fullmäktige, 1 500 kronor i tilläggsarvode till ordföranden, 6 000 kronor i tilläggsarvode till deputeraden samt 1 500 kronor för bestridande av erforderliga kostnader för suppleanter för fullmäktige.

2. *Arvoden till ledamöter i industristyrelsen samt suppleanter för dem*, förslagsvis 2 000 kronor.

Med hänsyn till att deputeraden är förordnad till ordförande utgår tillsvidare icke särskilt ordförandearvode. Däremot bör för arvode åt styrelsens industrisakkunnige ledamot beräknas ett belopp av 1 500 kronor. Vidare torde 500 kronor böra avses till bestridande av kostnader för ersättning åt styrelsesuppleant, som ej är tjänsteman i riksbanken. I detta sammanhang må nämnas, att fullmäktige beslutat tillerkänna suppleanten för den industrisakkunnige ledamoten ett arvode av 30 kronor för sammanträdesdag.

3. *Arvoden till styrelseledamöter vid avdelningskontoren och suppleanter för dem*, förslagsvis 147 000 kronor.

Motsvarande post är i gällande stat upptagen med 104 700 kronor. Höjningen beror främst på av riksdagen beslutad ökning av antalet styrelseledamöter.. (Jfr BU:s ull. 1943 nr 76, s. 48.)

4. *Avlöningar till ordinarie tjänstemän*, förslagsvis 2 730 000 kronor.

Posten är i gällande stat upptagen till 2 900 000 kronor.

Till avlöningar åt tjänstemän å ordinarie stat bör i den nya staten beräknas sammanlagt 2 637 000 kronor, varav 30 000 kronor till nettolön åt direktörerna vid sedeltryckeriet och pappersbruket, 4 000 kronor arvoden till ställföreträdande sektionschefer, 2 000 kronor kallortstillägg, 35 000 kronor vikariatsersättningar och 27 500 kronor felräkningspenningar. I fråga om felräkningspenningar må nämnas, att sådana utgå till tjänstemän, som före den 1 januari 1944 innehade kassörstjänst och som fortfarande utöva dylik tjänst. Medel för kompensation för mistade felräkningspenningar åt dem, som icke längre uppehålla kassörstjänst, ha inräknats i posten till arvoden och särskilda ersättningar.

Fullmäktige hava helt utnyttjat det av riksdagen lämnade bemyndigandet att å indragningsstat överföra högst 12 tjänstemän. Till avlöning åt dessa tjänstemän bör beräknas 93 000 kronor.

Det må anmärkas, att i posten till avlöningar till ordinarie tjänstemän inräknats jämväl den lön, som tillkommer riksbankschefen och vice riksbankschefen. Deras avlöning har tidigare bestritts från posten till avlöningar till direktionsledamöter, vilken post icke upptagits i bilagda stafförslag.

5. *Arvode till ombudsmannen vid avdelningskontoret i Malmö*, förslagsvis 2 400 kronor.

Posten är oförändrad.

6. *Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal*, förslagsvis 745 000 kronor.

Denna post är i gällande stat upptagen med 778 000 kronor. Av den nu föreslagna posten beräknas åtgå för extra ordinarie och extra tjänstemän vid huvudkontoret och avdelningskontoren sammanlagt 400 000 kronor i lön, 500 kronor i kallortstillägg, 3 900 kronor i vikariatsersättning och 600 kronor i dagersättning vid tjänstledighet för viss värnplikstjänstgöring samt för extra ordinarie och extra tjänstemän vid sedeltryckeriet och pappersbruket 77 000 kronor. För arvoden och andra ersättningar åt tillfälliga befattningshavare torde höra beräknas 263 000 kronor.

7. *Arvoden och särskilda ersättningar*, förslagsvis 47 000 kronor.

Posten är i gällande stat upptagen med 32 800 kronor, fördelade på följande delposter. (Till jämförelse ha angivits utgifterna från de särskilda delposterna under år 1943.)

	Gällande stat	Utgifter under 1943
Arvoden för postbefordran och inkassering m. m., högst	7 000	6 325
Arvoden till vissa tjänstemän (punkten 6 i tillämpningsbestämmelserna till 1921 års avlöningsreglemente), högst	10 000	7 578
Gratifikationer och belöningar, högst	4 000	3 200
Gottgörelse jämlikt 28 § 3 mom. avlöningsreglementet för riksdagens verk, resp. 21 § 2 mom. icke-ordinariereglementet, förslagsvis	6 000	2 595
Arvoden till tjänstemän, vilka verkställa särskilda undersökningar vid avdelningskontoren	5 800	5 800
Summa	32 800	25 498

Beträffande förenämnda delposter torde få hänvisas till bankoutskottets utlåtande 1943 nr 76, s. 144 och 145.

Arvoden för postbefordran och inkassering m. m. utgå numera såsom personliga lönetillägg till tre ordinarie bankvaktmästare i lönegraden RA 7, intill dess de må vinna befordran till tjänst i högre lönegrad. Fem bankvaktmästa-

re, vilka från och med den 1 februari 1944 konstituerats till förste bankvaktmästare i lönegraden RA 9, erhålla lönetillägg motsvarande skillnaden mellan det tidigare arvudet och den erhållna löneökningen. Utgifterna för ifrågavarande övergångsvis kvarstående arvoden torde kunna uppskattas till 2 800 kronor för år.

Från den i gällande stat upptagna delposten å 10 000 kronor till särskilda arvoden hava hittills bestritts dels arvoden som varit förenade med vissa tjänster å utrikesavdelningen och dels personliga arvoden till vissa tjänstemän. Även dessa arvoden skola avvecklas i mån av att deras innehavare genom befordran erhålla motsvarande löneökning. Från och med den 1 januari 1944 kvarstå arvoden, som hittills belastat förevarande delpost, till ett belopp av 4 200 kronor per år.

Vid närmare övervägande av frågan, på vad sätt ovan angivna kostnader för arvoden till vissa vaktmästare och banktjänstemän böra redovisas i ny avlönings- och pensionsstat, hava fullmäktige kommit till den uppfattningen, att det torde vara lämpligt, att de sammanföras under en särskild delpost, betecknad personliga lönetillägg m. m.

I denna delpost bör jämväl ingå det personliga arvode å 2 000 kronor, som tillkommer direktören vid sedeltryckeriet Einar Lagrelius. Däremot torde kunna bortses från det arvode, som utgår till förvaltaren vid pappersbruket Carl Wallentin, eftersom Wallentin lämnar sin tjänst med utgången av juni 1944.

Därjämte bör i delposten inräknas den ersättning å 1 000 kronor, som tillerkänts bankombudsmännen Marcus Öhlin och Einar Falk med anledning av att riksbanken övertagit utgivandet av den s. k. »proklamaförteckningen».

Slutligen synas under samma delpost böra medtagas de utgifter, som för-anledas av att vissa tjänstemän jämlikt beslut av fullmäktige komma att beredas kompensation för mistade vikariatsersättningar och mistade felräkningspenningar i anledning av de ändringar, som vidtagits i riksbankens personalorganisation (jfr BU 1943 nr 76, s. 69). Dessa utgifter, som successivt komma att minskas i mån av befordringar bland dem som tilldelas kompensation, kunna preliminärt beräknas till 13 000 kronor per år.

Det under denna delpost erforderliga beloppet skulle följaktligen utgöra $(2\ 800 + 4\ 200 + 2\ 000 + 1\ 000 + 13\ 000 =)$ 23 000 kronor.

Till gratifikationer och belöningar bör, i enlighet med vad bankoutskottet förutsatt i sitt förenämnda utlåtande 1943 nr 76 (s. 147) uppföras ett från 4 000 till 12 000 kronor höjt belopp.

Av utskottsutlåtandet (s. 145) framgår, att fullmäktige ansett, att delposten å 5 800 kronor till särskilda undersökningar borde kunna utgå ur staten. Till dess revisionsavdelningen kunnat tillföras tillräcklig personal för att utföra de särskilda revisionsuppdrag vid avdelningskontoren, för vilka kostnaderna bestritts från nämnda delpost, måste man emellertid räkna med att arvoden böra utgå till de tjänstemän från andra avdelningar, som för-rätta dylik revision. Erforderliga medel böra emellertid lämpligen anvisas under delposten till gottgörelse etc., vilken post med anledning härav bör höjas från 6 000 till 12 000 kronor.

Det må i detta sammanhang anmälas, att fullmäktige beslutat medgiva en ersättning av 75 kronor per vecka till ordinarie vaktmästare, som utöver sin vanliga tjänstgöringstid fullgör tjänst såsom s. k. jourhavande vaktbefäl-havare (vaktchef), samt att viss särskild ersättning utgår till maskinmästaren, vissa vaktmästare (s. k. lokalvakter) och chaufförer för övertidsarbete m. m. Dessa ersättningar hava hittills betraktats som förvaltningsutgifter. De torde i fortsättningen böra belasta den med nr 6 i avlöningsstaten upptagna posten.

Ifrågavarande post till arvoden och särskilda ersättningar skulle vid bifall till vad ovan föreslagits upptaga följande belopp, nämligen

Personliga lönetillägg m. m., förslagsvis	kronor	23 000
Gratifikationer och belöningar, högst	»	12 000
Gottgörelse jämlikt 28 § 3 mom. avlöningsreglementet för riksdagens verk, resp. 21 § 2 mom. icke-ordinariereglementet, högst	»	12 000
	Summa kronor	47 000.

8. *Rörligt tillägg*, förslagsvis 475 000 kronor.

Posten, som i gällande stat är upptagen med 525 000 kronor, bör beräknas efter ett rörligt tillägg av 15 %, d. v. s. oförändrad procentsats.

9. *Kristillägg*, förslagsvis 510 000 kronor.

Posten är i gällande stat upptagen till 280 000 kronor, varvid räknats med ett kristillägg av 8 %. Numera bör den beräknas efter det för närvarande utgående tillägget av 16 %.

10. *Barntillägg*, förslagsvis 18 600 kronor.

II. Pensioner m. m.

1. *Pensioner till f. d. befattningshavare*, förslagsvis 500 000 kronor.

Utgifterna från denna post uppgingo under år 1943 till omkring 438 000 kronor. Med hänsyn till den utgiftsökning, som man torde ha att räkna med under de närmaste åren, synes posten böra höjas från det i gällande stat upptagna beloppet å 370 000 kronor till 500 000 kronor.

2. *Pensioner åt efterlevande till f. d. befattningshavare vid riksbanken*, förslagsvis 240 000 kronor. Utgifterna under denna post uppgingo under år 1943 till 230 000 kronor.

3. *Diverse pensioner och understöd*, förslagsvis 6 600 kronor.

Utgifterna under förevarande post utgjorde år 1943 inemot 6 800 kronor.

4. *Dyrtdistillägg åt f. d. befattningshavare*, förslagsvis 51 000 kronor.

5. *Dyrtdistillägg åt efterlevande till f. d. befattningshavare vid riksbanken*, förslagsvis 1 200 kronor.

6. *Dyrtdistillägg å diverse pensioner och understöd*, förslagsvis 1 800 kronor.

7. *Rörligt tillägg*, förslagsvis 41 400 kronor.

8. *Kristillägg*, förslagsvis 108 000 kronor.

Staten skulle sålunda komma att sluta på ett belopp av 5 685 000 kronor, medan gällande stat upptager en totalsumma av 5 550 000 kronor. Därvid är emellertid att märka, att de totala avlöningskostnaderna nedgått med 85 000 kronor oaktat posten till kristillägg måst uppräknas med 230 000 kronor. Av stegringen i pensionskostnaderna — 220 000 kronor — hänföra sig 130 000 kronor till posten pensioner till f. d. befattningshavare och 66 000 kronor till kristilläggsposten.

Den föreslagna staten bygger på nuvarande förhållanden. I den mån den beslutade omorganisationen beträffande riksbankens personal kan fullföljas samt militärinkallelserna minskas, kan man räkna med en viss nedgång i avlöningskostnaderna.

I detta sammanhang vilja fullmäktige lämna en redogörelse för de ändringsarbeten, som i anledning av den pågående omorganisationen inom riksbanken bliva erforderliga vid huvudkontoret.

I sin skrivelse den 17 maj 1943 anmälde fullmäktige, att arkitekten Lars-Erik Lallerstedt uppgjort ritningar å vissa ombyggnadsarbeten inom huvudkontoret. Fullmäktige framhöllo därvid, att medel torde böra stå till förfogande för arbetenas utförande i enlighet med fullmäktiges bestämmande. Ifrågavarande arbeten hade beräknats draga en kostnad av 37 715 kronor. För att erhålla viss marginal föreslog fullmäktige, att förslagsvis 50 000 kronor skulle ställas till förfogande för ändamålet.

Bankoutskottet anförde i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 76, att det utan särskilt bemyndigande av riksdagen finge anses ligga inom ramen för fullmäktiges befogenhet att disponera nödiga medel för utförande av de jämförelsevis små ändringsarbeten inom huvudkontorets lokaler, som kunde påkallas för omorganisationens genomförande. Med hänsyn härtill ansåge utskottet icke nödigt att hos riksdagen särskilt hemställa om bemyndigande för fullmäktige att för nyssnämnda ändamål använda visst belopp.

Arbetena inom huvudkontoret hava numera igångsatts. Erfarenheten har därvid givit vid handen, att kostnaderna för de ursprungligen planerade arbetena torde ha kunnat hållas inom den av fullmäktige beräknade ramen. Vid den mera ingående undersökning beträffande ombyggnadens planering och utförande, som verkställdes av organisationskommittén i samråd med arkitekten Lallerstedt och som vunnit fullmäktiges gillande, har det emellertid befunnits, att vissa av de ursprungligen förutsatta arbetena å de för den nya valsavdelningen, ombudsmansexpeditionen och revisionsavdelningen avsedda lokalerna kunde utföras på ett för den löpande verksamheten ändamålsenligare sätt. Den därav föranledda kostnadsökningen beräknas uppgå till omkring 13 500 kronor. Genom dessa ändringar ha ökade nyttiga utrymmen erhållits.

I det ursprungliga ombyggnadsprogrammet hade icke medräknats de ändringsarbeten, som erfordras i de nya lokalerna för sedelräkningen. Dessa kostnader beräknas belöpa sig till omkring 10 000 kronor.

Därjämte hava tillkommit vissa arbeten för att erhålla erforderliga lokaler bl. a. för organisations- och personalkontoret. Kostnaderna härför kunna uppskattas till omkring 8 500 kronor.

I samband med nu pågående arbeten har befunnits lämpligt att vidtaga vissa av omorganisationen oberoende arbeten i depotsäkerhetsavdelningens valv, vilka nödvändiggjorts av att valvet givit anledning till befogade anmärkningar i uppvärmnings- och ventilationsavseende. Kostnaderna för dessa arbeten torde uppgå till omkring 20 000 kronor.

I syfte att få direkt ingång till fullmäktiges sessionsrum hava vidare vissa ändringsarbeten vidtagits för en beräknad kostnad av 3 500 kronor.

Utöver dessa belopp tillkomma ökade kostnader för värme- och sanitetsarbeten (c:a 3 250 kronor), elektriska arbeten, alarmanläggningar m. m. (c:a 11 000 kronor), samt ökade arvoden till arkitekt och byggmästare m. m. (c:a 11 000 kronor).

Enligt dessa beräkningar skulle alltså kostnaderna för redan igångsatta eller planerade arbeten komma att uppgå till (50 000 + 13 500 + 10 000 + 8 500 + 20 000 + 3 500 + 3 250 + 11 000 + 11 000 =) 130 750 kronor. Med hänsyn till att beräkningarna i viss mån äro osäkra bör beloppet jämföras till 135 000 kronor.

I förenämnda kostnader ingå vissa belopp, vilkas storlek icke kan angivas, för reparationer och målningsarbeten, vilka det visserligen icke varit oundgängligen nödvändigt att omedelbart utföra men som under alla förhållan-

den bort komma till stånd inom en relativt begränsad tid. Det må tilläggas, att underhållsarbetena under senare år eftersatts i avvaktan på omorganisationen.

I den utredning, som låg till grund för fullmäktiges förslag till omorganisation av riksbanken, hade intagits en kostnadsberäkning beträffande ombyggnadsarbeten och maskinanskaffning. Samtidigt framhölls i utredningen, att inredningen i banklokalerna behövde ändras och moderniseras. Svårighet föreläge emellertid att i förväg bedöma omfattningen och därmed även kostnaderna härför. Med hänsyn därtill beräknades i fullmäktiges förenämnda skrivelse den 17 maj 1943 icke några särskilda medel för ifrågavarande ändamål.

Verkställda undersökningar giva vid handen, att utöver ovan angivna belopp förhållandevis betydande kostnader tillkomma för diskinredning, möbelanskaffning m. m. Av ombyggnaden nödvändiga nya diskar i växlingskassorna och depositaexpeditionen hava beställts. Kostnaderna härför komma att uppgå till c:a 15 000 kronor. Vidare erfordras diskinredning i de nya lokalerna för sedelräkningen till en beräknad kostnad av omkring 9 000 kronor. Därjämte förutsättes för att på lämpligt sätt kunna använda arbetsbesparande kontorsmaskiner, att diskinredningen i banksalen ändras, varigenom även vinnes ökat arbetsutrymme. Fullmäktige hava ännu icke tagit slutlig ståndpunkt till sistnämnda fråga. Enligt föreliggande beräkningar och anbud skulle kostnaderna för den nya diskinredningen i banksalen — inklusive rembanor och ändrade belysningsanordningar — uppgå till c:a 43 000 kronor. I dessa belopp ingå icke kostnader för nya möbler.

Fullmäktige vilja slutligen anmäla, att fullmäktige finna det önskvärt att ändra den lokal två trappor upp, som förut innehafts av riksbankens myntkabinett, så att där kunde erhållas fullgoda kontorslokaler. Härför erfordras bland annat att tre fönster upptagas. Stockholms stads byggnadsnämnd har förklarat sig icke hava något att erinra häremot. Kostnaderna beräknas komma att uppgå till omkring 16 000 kronor.

Utskottet.

De av fullmäktige ifrågasatta ändringarna i gällande, av 1941 års riksdag fastställda avlönings- och pensionsstat för riksbanken sammanhånga väsentligen med den omräkning av de i staten ingående posterna, som föranletts av den av förlidet års riksdag beslutade omorganisationen av banken. Utskottet har vid granskning av fullmäktiges förslag icke funnit anledning till erinran mot detsamma. Vad angår posten till arvoden och särskilda ersättningar förutsätter utskottet, att densamma disponeras i enlighet med den fördelning för olika ändamål, som av fullmäktige föreslagits å s. 3—4 här ovan. Den nya staten torde, såsom fullmäktige ifrågasatt, lämpligen böra gälla räknat från och med den 1 januari 1944, då den nya personalorganisationen i viss utsträckning började tillämpas.

Den av fullmäktige lämnade redogörelsen för de ändringsarbeten, som i anledning av omorganisationen erfordrats inom huvudkontorets lokaler, har icke givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, i anledning av fullmäktiges i riksbanken förevarande framställning, må godkänna härvid fogade avlö-

nings- och pensionsstat för riksbanken, att tillämpas från och med den 1 januari 1944.

Stockholm den 14 juni 1944.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit
från första kammaren: herrar *Åkerberg, Sundvik, Friggeråker, Leander, Johansson*
i Fårekulla, *Löfgren* och *Sundelin*;

från andra kammaren: herrar *Paulsen, Andersson* i Munkaljungby, *Barnekow, Sundberg, Nilsson* i Landskrona, *Persson* i Norrby, *Svensson* i Alingsås och *Dickson**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Förslag
till
Avlönings- och pensionsstat för riksbanken.

I. Avlöningar.

1. Arvoden till fullmäktige, suppleanter för fullmäktige samt deputeraden, <i>förslagsvis</i>	kronor	58 000
2. Arvoden till ledamöter i industristyrelsen samt suppleanter för dem, <i>förslagsvis</i>	»	2 000
3. Arvoden till styrelseledamöter vid avdelningskontoren och suppleanter för dem, <i>förslagsvis</i>	»	147 000
4. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	2 730 000
5. Arvode till ombudsmannen vid avdelningskontoret i Malmö, <i>förslagsvis</i>	»	2 400
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	745 000
7. Arvoden och särskilda ersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	47 000
8. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	475 000
9. Kristillägg, <i>förslagsvis</i>	»	510 000
10. Barntillägg, <i>förslagsvis</i>	»	18 600

Summa under I kronor 4 735 000.

II. Pensioner m. m.

1. Pensioner till f. d. befattningshavare, <i>förslagsvis</i>	kronor	500 000
2. Pensioner åt efterlevande till f. d. befattningshavare vid riksbanken, <i>förslagsvis</i>	»	240 000
3. Diverse pensioner och understöd, <i>förslagsvis</i>	»	6 600
4. Dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare, <i>förslagsvis</i> ..	»	51 000
5. Dyrtidstillägg åt efterlevande till f. d. befattningshavare vid riksbanken, <i>förslagsvis</i>	»	1 200
6. Dyrtidstillägg å diverse pensioner och understöd, <i>förslagsvis</i>	»	1 800
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	41 400
8. Kristillägg, <i>förslagsvis</i>	»	108 000

Summa under II kronor 950 000.

Summa summarum kronor 5 685 000.